

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Petri Francisci Chiffletii, Vesontionensis, Societatis Jesu
Presbyteri, Opuscula Quatuor.**

Chiflet, Pierre François

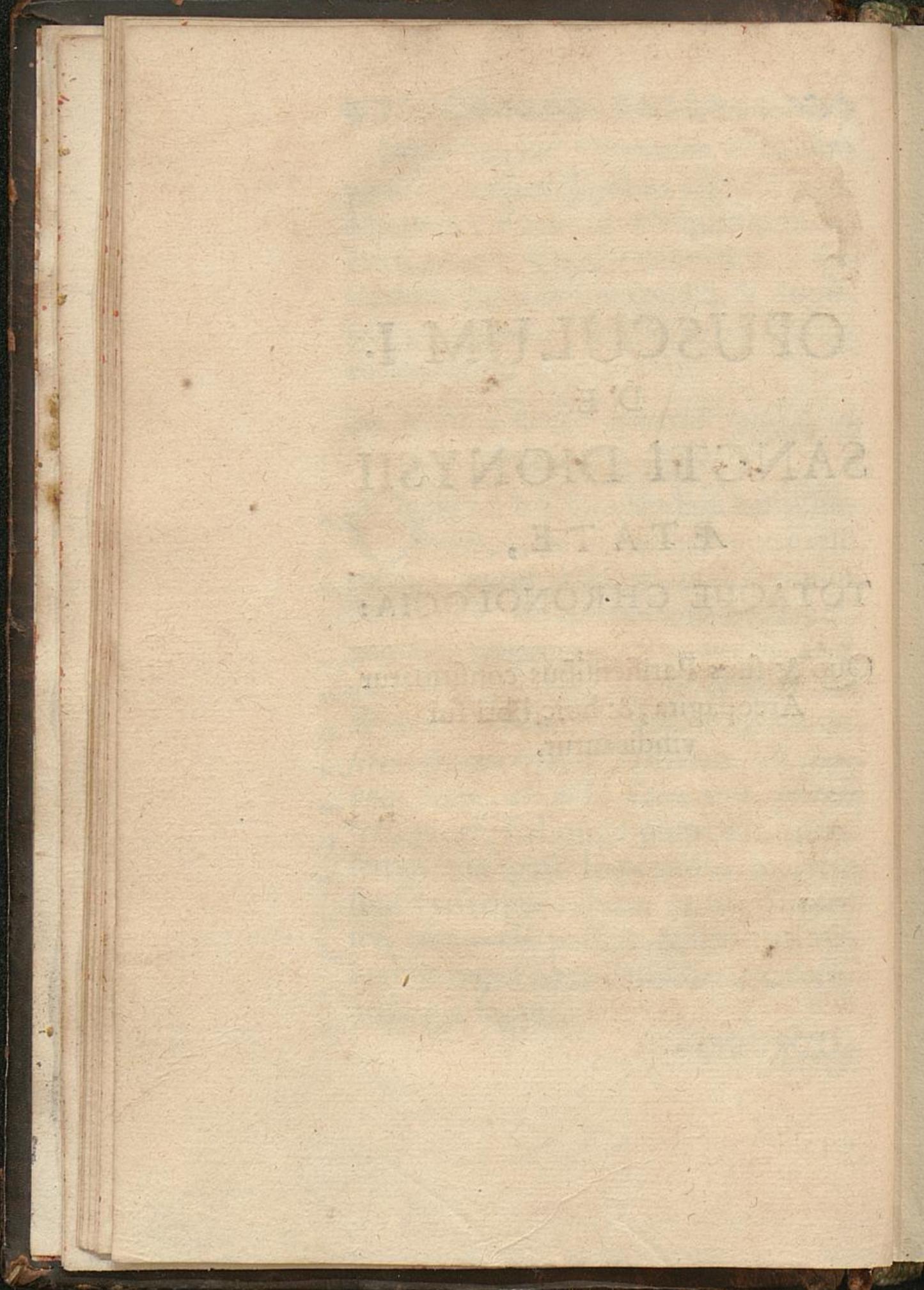
Parisiis, 1679

Opusculum I. De Sancti Dionysii Aestate, Totaque Chronologia: Quo & suus
Parisiensibus confirmatur Areopagita, & huic libri sui vindicantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9409

OPUSCULUM I.
DE
SANCTI DIONYSII
ÆTATE,
TOTIQUE CHRONOLOGIA:

Quo & suis Parisiensibus confirmatur
Areopagita, & huic libri sui
vindicantur.

OPUSCULUM I.
D.E
SANCTI DIONYSII
ÆTATE,
TOTIQUE CHRONOLOGIA:

*Quo & suis Parisiensibus confirmatur
Areopagita, & huic libri sui
vindicantur.*

O ferè tantūm specta-
vit Dissertatio de uno
Dionysio, tribus abhinc
annis à me in publi-
cum emissa, ut suum
Parisiensibus Areopagi-
tam adsererem: quod & confecisse me

A ij

4 *De S. Dionysii ætate.*

reor, tum S. Methodii Patriarchæ
Constantinopolitani, tum Hincmari
Archiepiscopi Remensis, tum Anastasii
Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarii,
priscorum & magnorum virorum, te-
stimentiis; tum etiam Orientalium om-
nium, & Occidentalium Ecclesiarum
usu & consensu, quæ jam à novem
propè sæculis, in sacris Lectionibus di-
vinisque Officiis seriò id profitentur.
Quod & confirmant Crotonienses Ca-
labriæ populi, quorum est post omnem
memoriam accepta à majoribus tradi-
tio, sanctum Dionysium Areopagitam,
cùm Athenis Romam pergeret, (unde
à Clemente Papa in Gallias destinatus
est) à Crotoniensibus ex itinere exce-
ptum, ipsorum fundasse Ecclesiam,
primūmq[ue] censi Episcopum. Unde
& illi pro vexillo Ecclesiæ suæ, ima-
ginem præferunt ipsius Areopagitæ,
ut testatur Ferdinandus Ughellus to-
mo ix. & postremo Italix suæ sacræ.
Quorum omnium auctoritati, Launoii.

O P U S C U L U M I .

quālibet multarum litterarum viri,
apud æquos rerum æstimatores nun-
quam præponderabit iudicium: ne si
quidem ille clypeum objiciat Sirmon-
di & Petavii illustrium virorum cal-
culos.

Nam priorem illum (Sirmondum
dico) hoc ad hominem argumento il-
li exutio è manibus. Is in Dissertatio-
ne de duobus Dionysiis , Hincmari
Remensis de uno Dionysio testimo-
nium ea ratione elevare conatus est ,
quòd in Vita S. Remigii Clodoveum
Regem in pervigilio Paschæ baptiza-
tum scripserit , quem in Natali Domi-
ni Avitus Viennensis illorum tempo-
rum inspector sacris undis ablutum re-
ferat. Unde conclusit Sirmondus , er-
rare potuisse Hincmarum in Parisiensi
Areopagita , sicut in die Clodovei Ba-
ptismo initiati errasse convincitur. Præ-
clarè hæc quidem ad ostentationem ,
sed parum solidè ad quæstionem pro-
positam. Certum est enim , priscis illis

A iij

6 *De S. Dionysii ætate.*

sæculis, vetita fuisse baptismata, etiam privata, extra dies Pervigiliorum Paschæ & Pentecostes, nisi urgente salutis periculo. Id patet ex Epistola Siri-
cii Papæ ad Himerium Tarragonensem Episcopum, ex Epistola decretali quarta S. Leonis Papæ ad Episcopos Siciliæ, ex Gregorio Turonensi lib. v.
Historiæ cap. x i. & ex Conciliis aliquot Gallicanis. Quantò magis prohibita fuerunt sollemnia, qualia memorantur à Gregorio Turonensi, lib. 2. cap. 31. trium amplius millium de exercitu Clodovei? Si hi baptizati sunt ipso proprio die Christi natali, Decembris mensis xxv. ecquis Remigium hujus auctorem facinoris, à sacrorum Canonum transgessione immunem præstet?

Succurrit aliud quod hîc reponam.
Quid si Avitus ipse natalem Domini appellavit diem resurrectionis? Fecisse potuit ad gustum Hilarii Pietavensis, Ambrosii, Chrysostomi, immò &

OPUSCULUM I. 7

Pauli Apostoli, Actorum cap. 13. ver-
su 3. illa Davidis verba, Psalmi 2. v.
7. *Filius mens es tu: ego hodie genui te;*
de Christi resurrectione explicantium,
quod sit quædam Christi nativitas,
ejus resurrectio. Si fecit Avitus, quid
erit unde Hincmarus redarguatur?

Sed erraverit Hincmarus in die ipso
baptizati Clodovei, etiam hoc ultrò
concesso, quæ consequentia est ut in
Parisiensi quoque Areopagita errasse di-
catur? Pari certè jure sic ratiocinetur
quilibet Areopagitæ Parisiensis propu-
gnator: Erravit Sirmondus in epochâ
Concilii Rotomagenfis præside An-
berto celebrati anno Christi 689. quod
ille anno 682. assignavit, totius septen-
nii prochronismo. Erravit similiter Pe-
tavius in anno obitûs Roberti Regis,
quem ille five Helgaudi lapsu, five
cujusdam solaris eclipsis indiligenti
observatione delufus, in annum Chri-
sti 1033. rejecit, quem biennio citius,
nempe anno 1031. evenisse constat om-

A. iii

8 *De S. Dionysii ætate.*

nium illius ævi Scriptorum unanimi consensu. Has Sirmondi & Petavii ~~ταρένσας~~ à pluribus jam annis obser- vaveram, & eorum redargutiones pri- vatis meis commentariis illigaveram, cùm incidi non ita pridem in Philippi Labbei horum Patrum magni observa- toris æram Christianam, in qua eos- dem reperi cum præfatione honoris egregiè confutatos.

- Per te liccat mihi (Lector benevo- le) Sirmondi duorum Dionysiorum præcipui assertoris sententiam, icta re- petito, Parisiensis Areopagitæ sacris altaribus immolare. Incruenta erit vi- etoria, certamen enim ingeniorum est. Edidit Sirmondis anno sæculi hujus 1619. Idatii Fastos Consulares. Ad Gra- tiani Nobilissimi & Dagalaifi Consu- latum, qui anno respondet æræ Diony- sianæ 366. hæc refert ex antiquo no- stro codice : *His Consulibus natus est Valentianus Junior, filius Augusti Val- entiniani, die xv. Kal. Febr. & ipso*

OPUSCULUM I. 9

anno idem hostis publicus, & prædo
(Procopium intelligit) intra Phry-
giam Salutarem, & in Nacoliensem
campis ab Augusto Valente oppressus at-
que extinctus est die VI. Kal. Junias.
Ipso anno Augustus Valentinianus gen-
tem Alamannicam pervicit. Hæc cùm
legisset Henricus Valesius vir appri-
mè doctus, in Notis ad Ammiani
Marcellini librum xxx. ad hæc ver-
ba : *Valentinianus puer, defuncti filius,*
cum quadrimus vocaretur ad Imperium
coaptandus; sic admonet: Atqui Valen-
tinianus Junior natus erat Gratiano
Nobilissimo & Dagalaipho Coss. an-
no Natalis Domini 366. die xv. Cal.
Februarii, ut scribit Idatius in Fastis,
& auctor Alexandrini Chronicorum iisdem
planè verbis, quibus Idatius. Quibus
suffragatur Themistius in Orat. xi. ad
Valentinianum Juniorem, p. 254. ubi
natalem ipsius, vice oraculorum &
vaticiniorum prædixisse ait Tyranni
Procopii exitum. Constat autem Pro-

io De S. Dionysii ætate.

copium eo anno quem dixi, à Valen-
te victum & necatum fuisse. Accedit
præterea Socrates in libro 4. Sozome-
nus in 6. qui Valentinianum Junio-
rem eo anno in lucem editum esse te-
stantur. Quod si ita est, quo modo idem
quadragesimus ad Imperium venisse di-
catur non video. Creatus enim est Au-
gustus P. C. Gratiani tertium & Æ-
quitii, anno Domini 375. Huic diffi-
cultati, quam ego primus & jamdu-
dum deprehenderam, aliisque solven-
dam proposueram, ita occurrentum pu-
to, ut Valentinianum qui anno 366.
natus est, diversum esse dicamus ab
eo qui postea Augustus fuit: quod
quidem his argumentis evincam. Pri-
mò enim Valentinianus, qui mortuo
patre Augustus est renunciatus, qua-
drimus tunc erat, ut scribit præter
Marcellinum nostrum Victor in Epi-
tome, & Zonaras: Zosimus certè vix
quinquennem fuisse dicit. Deinde vi-
ginti annos natus obiisse dicitur à Ni-

O P U S C U L U M I . II

cephoro in lib. XII. cap. 38. Interfe-
ctus porrò est, ut inter omnes constat, “
anno Domini 392. Hieronymus in epi-
stola de exitu Nepotiani , eumdem “
Valentinianum adolescentem adhuc, “
& penè puerum esse occisum memorat. “
Quæ certè omnia non procederent, si “
anno 366. natus fuisset. Denique Va-
lentinianus Junior, is qui anno 366. “
in lucem est editus, Consulatum gessit “
cum Victore , anno Domini 369. ut “
testatur apertè Themistius in Orat. “
xi. quam ei Consulatum Constanti-
nopolia auspicanti Cal. Jan. dixit. Quòd “
si hic idem esset cum eo qui post mor-
tem Valentiniani Augustus est nuncu-
patus, cùm is paulò postquam Impe-
rator est factus , Consulatum inierit “
cum Valente , Consul iterum necessa-
riò dici debuisset. At in Fastis omni-
bus annus ille 376. sic notatur: Valen-
te Aug. V. & Valentiniano Juniore “
Aug. Quæ cùm ita sint , apparelt “
duos ejusdem nominis Valentinianos “

12 De S. Dionysii ætate.

„Valentiniani magni filios distingui debere.

Hæc Henricus Valesius anno 1636. cùm Ammianum à se illustratum in lucem daret. Cautius etiam Petavius cùm octodecim antè annis, nempe anno 1618. Themistii aliquot Orationes sub prælo haberet, ad illa verba,
Eīte οὐω̄ cneīov ἐρρόνος, hæc adnotat:
Difficilis ac, penè dicam, inextricabilis hic locus. Quid enim? Valentinianus ille Junior, de quo hic est sermo, nōnne Valentiniani filius est? Quæ igitur ratio patitur, post Valentiniani mentionem, τὸν τοῦ πατέρα discerni ac nominari Valentem? Exinde propositis per conjecturam aliquot solutionibus, ita demum concludit: *Verūm conjecturæ istiusmodi mihi non satisfaciunt. Ampliandum itaque de ea quæstione censeo.*

Unde, quæso, in isto eruditorum quasi Areopago tot strepitus, tot tumultus? Pace dixerim Sirmondi. Unus ejus error, una hallucinatio has tem-

OPUSCULUM I. 13

pestates concitavit. Habeo præ oculis illum ipsum codicem, è quo Idatii Fastos Consulares Sirmondus descripsit. In eo codice lego ad Consulatum Gratianni & Dagalaiphi, qui est æræ vulgaris 366. *His Consulibus natus est Valentianus Junior, filius Augusti Valentis, die xv. Kal. Febr.* Emendavit Sirmondus, & pro filio Augusti Valentis, scripsit *filius Augusti Valentiani*. Nefas putarunt Petavius & Valesius Sirmondi fidem vocare in dubium: & ego quoque nefas putarem, nisi Valentinianum pro Valente perperam à Sirmondo positum oculis meis cernerem. Absit tamen à me ut malæ fidei Sirmondum insimulem. Credidit Sirmondus erratum esse à librario antiquo, qui Idacii Fastos jam olim descripsierat: ipse à vero & ab Idacii ipsamet mente toto cælo aberravit, locumque Idacii emendare dum voluit, corrupit. Restituatur hic locus ad fidem antiqui codicis, & salva sunt om-

nia. Pax est Idatio cum Ammiano, pax utriusque cum Themistio. Duo fuere Valentiniani re & cognomento Juniores; alter Valentis filius, alter filius Valentiniani Senioris. Prior ille natus est anno Christi 366. Gratiano & Dagaiphon Consulibus, xv. Kalendas Februarii, Consul creatus est vix trimulus puer, Victore collega anno Christi 369. Idem (ut opinor) mortuus est anno 370. in pœnam patris Valentis Arrianorum veneno infecti, dum Basilius & Orthodoxos alios nequiter persequeretur. Gallus etiam, seu Galathes nuncupatus apud Socratem, Sozomenum, Nicephorum Callistum: neque enim duos Valentis filios usquam legimus. Porro Valentinianus Junior, Valentiniani Senioris filius, imperare cœpit post patrem ex anno 375. cum ei parens Valentinianus xv. Kalendas Decembribus decessisset, ipse tantum quadrimus, ut Ammianus, Zosimus, Socrates, aliquique

OPUSCULUM I. 15

tradidere. Natus ergo erat Valentinianus junior, Valentiniani Senioris filius, anno Christi 371. jam acerba morte sublato ejus patruele Valentiniano Gallo, Valentis improbi parentis infelice filio.

Hinc lux affulget Themistio in Oratione xii, quâ Valentinianum Valentis filium Kalendis Januariis salutavit anno, ut dixi, æræ Christianæ 369. Ibi commemorat Themistius Valentiniani pueri Consulis patres duos; Valentem naturâ patrem veréque genitorem; Valentinianum Seniorem, ejus patruum & adoptione patrem: cuius adoptionis nota patrui nomen puero inditum. Quam ergo *Quadrigam Regum* dixit Themistius, primum est interpretari *paria duo aequalium fermè utrimque & etate & tempore Principum, aequaliter gradientium, aequaliter spirantium*. Hinc Valentinianum Seniorem & Valentem Augustos fratres, inde porrò Valentinianum Juniorem Valen-

16 *De S. Dionysii ætate.*

tis filium, & Gratianum Valentiniani Senioris filium, patruelem Valentiniani Junioris, illi ætate paulò superiorem.

Redeo ad Sirmondum. Aggressus ille Hincmarum Remensem Parisiensis Areopagitæ assertorem nominatissimum, objecit reverendissimo viro, quod qui in die Baptismo initiati Clodovei lapsus fuerat, in Gallorum quoque Dionysio Areopagita minimè audiendus videretur. Hanc ego ipsam machinam in Sirmondum retorqueo. Erravit Sirmondus in Valentiniano Juiore, Valentis filio, atque tam infasto errore, ut illo uno Idatii locum emendare dum studuit, corruperit, ut Chronologorum in Romana Historia calculos confuderit, ut Romanorum Principum Imperia, & Consulum Fastos turbaverit. Non mirum igitur quod in Dionysio Areopagita Parisiorum civitati, immò totis Galliis nostris eriendo erraverit; vir alioqui cum

OPUSCULUM I; 17

cum doctissimis comparandus, nisi paradoxam quædam sparsisset in vulgus, quibus veterum Ecclesiarum traditiones mirum quantum labefactatæ sunt, haud absque multorum offensione, nullo Christianæ pietatis fructu.

Nimirum errare humanum est. Etiam summi quique viri illud Sapientis de se profiteri habent: Humani à me nihil alienum puto. Nemo igitur Sirmondo, paucisque aliis sensus ejusdem, quamlibet doctis viris, ducibus glorietur: quibus nos Methodium, Michaëlem Syngelum Hierosolymitanum, Anastasium Bibliothecarium, Hincmarum Remensem, & aliorum è Græciâ, Galliâ, Italiâ, totoque orbe Christiano proborum ac sapientum non cohortem aliquam, sed innumerabiles (ut ita dicam) exercitus opponimus.

Tamen in hanc tam indubitatem veritatem, nebularum nescio quid objici posse video vel ab ipsius Dionysii æta-

B

18 *De S. Dionysii ætate.*

te totaque chronologiâ , vel à libris ejus nomine vulgatis. Id nimurum quicquid est , hoc Opusculo discutiendum aggredior , ne quid Gallis nostris , ac præsertim Parisiensibus ad afferendam sibi tam illustris Patroni tutelam & patrocinium deesse quisquam putet.

De sancti Dionysii ætate Michaëlem Presbyterum & Syngelum Jerosolymitanum præ cæteris consuli velim. Hunc virum ut probè noris , audiendus est Theodorus Studita in epistolâ ad eum datâ , quæ est libri secundi ducentesima decimatertia , habeturque Latinè ex versione Jacobi Sirmundi , apud Baronium tomo IX. Annalium , ad annum Christi 835. quamvis data (ut ipse monet) adhuc vivente Nicephoro Patriarchâ C P. qui ordinatus anno Christi 806. die Paschæ , aëtus est in exilium anno 815. 13. Martii ; obiit autem secundâ die mensis Junii anni 828. Sed & datam constat ante diem x i. Novembris anni 816.

OPUSCULUM I. 19
quæ Theodoro Studitæ fuit supre-
ma.

Michaëli Syncello Hagiopoleos

THEODORUS STUDITA.

Scribo nunc ad Reverentiam
tuam, quando mihi Dei nutu ob-
tigit, ut epistolæ ministrum nancisce-
rer: alioquin ex ipsâ custodiâ nostrâ
idipsum facturus eram; nec semel mo-
dò, sed bis etiam, ac sàpiùs fortasse.
Neque enim quia extranei vos estis,
idcircò nos vestri specie dissimiles: sed
quia ex unâ adoptionis matre geniti,
& eodem sinceræ fidei charactere for-
mati, & fratres, & concives, caput
habentes Christum, cuius cùm corpus
simus, & membrum de membro, con-
gaudere inter nos debemus in prospe-
ris, angíque pariter in adversis. Verùm
quomodo vos, cùm aliò profecti esse-
tis, impulit temporum violentia, ut in
corum qui rerum hîc potiuntur, retia

B ij

20 De S. Dionysii etate.

„ incideritis ? Quid autem ad hoc dice-
.. mus aliud quàm quod Scriptura sancta

4. Reg. 1; „ dicit : Et certamen duxit Jehu. Sed il-

.. lic quidem ad regnum Israël, hīc ve-
rò ad testimonium veritatis ; ut nunc

Mich. 4. „ etiam impleatur quod scriptum est : De

2. „ Sion exibit lex, & verbum Domini de-

„ Hierusalem.

„ Age mens beatissima , sta fortiter,

„ monemus : glorifica Deum in corpore

.. tuo , & in spiritu. Dic & ipse cum di-

Philip. 1. „ vino Apostolo : Scio quòd hoc mihi

19. „ proveniet ad salutem , per vestram ora-

.. tionem & subministratiōnem Spiritus

„ JESU-CHRISTI , secundūm exspecta-

.. tionem & spem meām ; quia in nullo

.. confundar ; sed in omni fiduciā , sicut

.. semper & nunc magnificabitur Chri-

.. stus in corpore meo , sive per vitam ,

.. sive per mortem. Mihi enim vivere

.. Christus est , & mori lucrum. En dul-

.. ce certamen ! En felicem commutatio-

.. nem ! per breves tribulationes & an-

.. gustias seu plagas & sanguinis guttas

OPUSCULUM I. 21

Deum fieri, & Deo qui verè est, potiri. Solus ergo factus es (ut accepi-
mus) ab iis sensu divisus, qui sæculum
hoc amant ; sed cum iis conjunctus,
qui veritatis sustinent defensionem.
Hinc te Martyrum chorus integrum
fuscipere desiderat. Hinc Confessorum
cuneus manum porrigit ut in locum
suum recipiat.

Haud quaquam desciscamus ab hac
præclarâ choreâ, ô Venerande, neque
omnium spes confundamus, desidera-
tissime. Quanta pertulisti ! adeò ut no-
men tuum passim ab his & illis audi-
tum sit. Nunc autem tanquam in mon-
tem virtutum per confessionem sub-
vectus, conspicuus mundo factus es,
& faciem geris Sole lucidiorem, cum
sermone vitam, ad gloriam Patris no-
stri qui in cælis est. In locum deductus
es sublimiorem, linguae objectus ma-
ledicæ, quid non vellicanti ? quid non
mentienti ? dum te ab excelsô & divi-
no sensu alectere conatur. Sed audi-

B iiij

22 De S. Dionysii ætate.

„ tione accepimus quantus & ipse sis
„ gratiâ Dei , qui vitæ sermonem geras ,
„ sapientiæ fluctum ex ore promas , va-
„ nis propositionibus congruentia oppo-
„ nendo. Nos verò humiles illud dici-
„ mus & testamur , selectos & olim &
„ nunc hierarchicæ huic sedi præfuisse ,
„ qui dogmatum peritiâ totam de sacris
„ imaginibus speculationem & doctri-
„ nam descripserunt & tradiderunt. Etsi
„ apostolicis verbis dicendum est : Ubi
„ abundavit peccatum , superabundavit
„ & gratia. Hinc enim progressa tan-
„ quam ex portis inferi hæresis Icono-
„ machica , hîc quoque repressa est : quin
„ reprimetur etiamnum magis Spiritus
„ sancti afflatus , quando increpabit Chri-
„ stus perversum hoc reverâ mare , in
„ quo multa circa fidem naufragia , non
„ tam mentis perversitate , quam impe-
„ rantium formidine. Attamen emerse-
„ runt multi è procellâ , Spiritus sancti
„ clavo nixi : & multa martyria , & pie-
„ tatis scripta monumenta universum er-

Rom. 5.
20.

OPUSCULUM I. 23

rorem expellentia , & veritatis pulchritudinem omnibus fidelibus mentibus demonstrantia. Quibuscum servetur & Reverentia tua , bonum certans certamen , cursum consummans , ut justitiæ coronam accipias. Ita sit.

Pro verbis illis ante medium epistolæ [& certamen duxit *Jehu*] legitur in Græco [οὐ ὁ ἄγων ἡγετὴ τὸ ιού] libenter legerim & *Inoū*, ut habent quædam Bibliorum Græcæ editiones , potius quam *Ioū* , ut legitur in Bibliis regiis , aut ιοὺ , ut præfert Theodori ms. exemplar in schedis Sirmondi. Favet enim *Jehu* in vulgatâ Latinâ exp̄sum. Est autem sensus ; οὐ ἄγων , id est , multitudo Israëlitarum (nam ex Eustathio aliisque colligitur , & ἄγωνa dici etiam τὸ πλῆθος) duxit , hoc est , hostibus opposuit & *Inoū*. Ubi reddit Theodorus sensum vulgatæ editionis , 4. Regum , cap. 9. v. 13. *Festinaverunt itaque , & unusquisque tollens pallium suum , posuerunt sub pedibus ejus in simi-*

B iij

24 De S. Dionysii ætate.

litudinem tribunalis, & cecinerunt tubâ,
atque dixerunt, Regnavit Iehu.

De voce & de officio Syncelli, sci-
tè Jacobus Goar in præfatione ad
Georgii Syncelli Chronologiam, reje-
ctis nonnullorum conjecturis : *Verius*
itaque, inquit, à cellâ & sacrario, δέ
τῆ κενάνιου Σύγνελλος dictus habeatur,
qui intimioris Patriarchici sacrarii Con-
cellaneus, cellæ particeps, secretorum con-
scius, testis ac comes assiduus, arcanorum
non ambiguus interpres, negotiorum at-
que studiorum socius, animæ rector, &
(si velis) conscientiæ arbiter & πνομα-
τηνός. Antiqua hæc erga Patriarcham
Syncelli officia. Quia tamen lego apud
Suidam : ὅπερ εἰς τὸ μέγαν Διονύσιον ἔγρα-
ψεν ἐγκώμιον Μιχαὴλ Σύγνελλος Ἱερο-
σολυμορυμ : Quoniam in magnum Dionysium
scripsit encomium Michael Syngelus Hiero-
solymorum ; inclino ut existimem cum
Junio Σύγνελλος vocem ex Σωτήριος
derivatam esse & contractam ; quam
cum Leonardo Philara volens inter-

OPUSCULUM I. 25

pretor laterum Patriarchæ stipatorem,
ac velut Angelum fidissimum, & labo-
rum comitem ad negotia quævis obeunda
paratissimum. Neque idcirco putari ve-
lim rejectam à me inter menda Syncelli
appellationem ; cùm eosdem Patriar-
charum primarios ministros , & quasi
assessores , à probis & antiquis Scripto-
ribus nunc Syncellos , nunc Syngelos
nuncupatos legam. Et concedo libens
in eorum sententiam qui hanc vocem
negant esse puri & prisci Græci sermo-
nis , sed vulgaris & mediorum sæculo-
rum Linguæ Græcæ à veteri primige-
niâ plurimùm aberrantis.

Theodori Studitæ hanc epistolam
acepit Michaël Ecclesiæ Hierosoly-
mitanæ Syncellus jam captivus circa
annum Christi 812. sub Leone Arme-
no. Quamdiu exinde fuerit superstes ,
non liquet. Hoc tantùm de illo habet
Joannes Curopalates in Theophilo ,
qui imperavit ex anno 829. in 841. per
annos duodecim , menses tres , & dies

26 De S. Dionysii ætate.

viginti. Ad hec, beatum quoque Michaëlem, Syncellum Ecclesie, quæ est in sanctâ civitate, multis cum aliis Monachis in carcerem conjectit, (nempe Theophilus) diuturnis cruciatibus eos adducere sperans. Hic tantus vir, qui sancti Dionysii Areopagitæ elogium composuit, quæcunque illum spectabant, accuratissimè perscrutatus, Parisiensem ejus apostolatum, & martyrium Parisiense afferuit, unde & exclamavit: *Quām verè beata Parisina civitas! quæ magnitudine quidem Galliæ civitatibus cedit: dum verò te (ō Doctorum præstantissime) thesaurum omnibus mundi divitiis pretiosiorēm, in hereditatem accepit, patronūmque & excubatorem acquisivit, splendidior cunctis & beatior appellata est.* Commune hoc fuit Michaëli Syncello cum Methodio, Anastasio Bibliothecario, & Hincmaro Remensi; immò & cum omnibus Græcorum, Gallorum, Romanorum, adeoque orbis totius Christiani Ecclesiis, uti propriâ Dissertatio-

O P U S C U L U M I. 27

ne à nobis demonstratum est : hoc proprium Syngelo , quòd sancti Dionysii ætatem sic dimetitur , ut ex ea omnem ejus rerum gestarum seriem nosse cuique liceat.

In suo S. Dionysii Encomio , post medium : *Ad septuagesimum* , inquit , *annum per mille opprobria duplum Pauli cursum peregit.* & iterum : *Septuaginta annis apostolicum cursum percurrit.* & denique : *Beatum ejus agonem in postremis Trajani regni diebus fuisse accepimus.* Aperta est Syngeli sententia : nam , ut asserit Chrysostomus homiliâ de Principibus Apostolorum , cursus evangelicorum laborum S. Pauli fuit annorum xxxv. quorum duplum sunt septuaginta. Non rectè igitur Baronius septuaginta hos Dionysii annos de universa ejus ætate interpretatus est.

Ex his principiis ad universam Dionysii ætatem quasi manu deducimur. Nam anno æræ Dionysianæ 29. qui fuit ætatis Christi Domini quartus & tri-

28 *De S. Dionysii ætate.*

gesimus à tribus mensibus fluens, duobus Geminis Consulibus vidit Dionysius in morte Christi prodigiosam. Solis defectionem præter naturæ leges in plenilunio Paschali commissam. Annū hunc mortis Christi probarunt viri docti, Antonius Capellus, Keplerus, & denique Henschenius tomo I. Sanctorum Aprilis, in diatribâ præliminari, exercitatione I. ex antiquis primæ notæ Scriptoribus, Tertulliano, Severo Sulpicio, Augustino, Phlegonte, Prospero, Idatio, Victorio, Cassiodoro, Cedreno, & aliis. Hoc porrò anno æræ vulgaris 29. erat Dionysius annorum xxv. ut ipse testatur in epistolâ ad Apollophanem, & asserit Maximus in Scholiis epistolæ ejus decimæ, quæ est ad Apostolum Joannem.

Nunc annum inquiramus, quo Dionysius, Paulo Athenis prædicante, ad Christum est conversus. Paulus Orosius libro 7. historiarum cap. 6. Anno

OPUSCULUM I. 29

*eiusdem (Claudi scilicet Imperatoris)
nono expulsos per Claudium urbe Judeos
Josephus refert. Annus Claudi nonus
est æræ vulgaris 49. Sequenti anno
Christi 50. Claudi decimo conversum
ad Pauli prædicationem Dionysium
Areopagitam rectè statuit Petavius:
nam ex Actorum capite 17. & 18. hac
prædâ potitus Paulus, egressus ab Athe-
nis venit Corinthum, & inveniens quem-
dam Iudeum, nomine Aquilam, Ponti-
cum genere, qui nuper venerat ab Italia,
& Priscillam uxorem ejus, (eò quod pre-
cepisset Claudius discedere omnes Judeos
à Româ) accessit ad eos. Sequenti igi-
tur anno, Claudi decimo, Christi
quinquagesimo nomen Christo dedit
Dionysius: statimque Paulus Corin-
thum veniens, ibi Aquilam reperit
cum Priscillâ conjugé, recenti Claudi
edicto Româ extorres.*

Hinc porrò numeremus annos se-
ptuaginta, confient anni centum vi-
ginti. Passus ergo est S. Dionysius an-

30 *De S. Dionysii ætate.*

no æræ vulgaris 120. ætatis suæ 116.
quia hujus æræ anno 29. ætatis erat
annorum dumtaxat quinque & viginti.
Anno autem ejusdem æræ 120. tertium
jam annum imperabat post Trajanum
Hadrianus, nempe ex die mensis Au-
gusti xxix. anni 117. Statuendum igitur
ex præmissis passum esse Dionysium
sub Adriano, non autem sub Trajano,
ut scribit Suidas cum Michaële Syn-
gelo; nisi apud hos auctores venit pro
Trajano Hadrianus, quem Trajanum
Hadrianum dictum constat ex nummis
& inscriptionibus antiquis. Martyro-
logium quod Romanum vetus putavit
Rosvveydus, quodque Ado suo ipsius
Martyrologio præfixit: v. *Nonas Octo-
bris, Athenis Dionysii Areopagite, sub
Adriano diversis tormentis passi.* Expli-
cui in Dissertatione mea de uno Diony-
sio, Athenis memoriam recoli Dio-
nyssi v. Nonas Octobris ordinati Athe-
niensium Episcopi, qui deinde Parisiis
martyrium fecerit imperante Hadria-

O P U S C U L U M I. 31

no, vii. Idus Octobris. Non dubium tamen quin multa passus sit S. Dionysius sub Domitiano : unde est quod Græci plerique cum Methodio & Menæis martyrium ejus referant ad Imperium Domitiani : sed congressus ejus cum Joanne Apostolo post Domitiani interitum, & Michaëlis Syncelli assertio de septuaginta annorum apostolicis ejus laboribus ad Pauli labores duplis, cogit nos consummatum illum credere, ut diximus, jam imperante Hadriano.

Sic definitâ Dionysii ætate, nunc ejus transitum in Gallias tempori suo reddamus. Ne nihil non moveant adversus Parisiensem Areopagitam duorum Dionysiorum assertores, negotium faceant de missione S. Dionysii in Gallias per Clementem Papam, & de primis aliquot post beatum Petrum Romanis Pontificibus. Communis est Annalium ecclesiasticorum hæc difficultas, etiam iis qui de Dionysio nihil

32 De S. Dionysii ætate.

cogitant. Si quæstionis hujus fibras omnes excutere aggrediar, justi operis argumentum erit. Quæ nostri sunt instituti, paucis exequor. Primum, illis non assentior qui Linum & Cletum à summo Pontificatu excludunt. De Clemente Bellarminum magnum Doctorum consulo. Is in libro 2. de Romano Pontifice cap. 5. De Petri successore, *Respondeo* (inquit) posse rem totam ita componi & explicari. Apostolus Petrus passione sua imminente, beato Clementi sedem episcopalem reliquit. Id testantur gravissimi auctores, Tertullianus de præscriptionibus, Hieronymus lib. 1. in Iovinianum, & in caput 52. Isaiae, Ruffinus præfatione Recognitionum, & Invectivâ in Hieronymum, Ioannes III. Papa in epistolâ ad Episcopos Germanie: & præterea Clemens ipse lib. 7. Constit. Apostol. cap. 37. Anacletus epistolâ 1. Alexander epist. 1. & Damasus in Vita Petri. Ceterum Petro mortuo Clemens in sede apostolicâ sedere noluit, donec

OPUSCULUM I. 33

donec vixerunt Linus & Cletus, qui ipsius beati Petri adjutores in episcopali officio fuerant. Quocirca primus a Petro Pontifice, non Clemens, sed Linus fuit. Id ita esse colligimus, primum ex Epiphanio, hæresi 27. qui ex sententiâ veterum tradit, a Clemente sedem recusatam, dum viverent Linus & Cletus. Deinde, ex hac ipsa ambiguitate. Si enim absque ullam contentione successisset Petro Clemens, aut Linus, aut quicunque alius, nulla certè questio de primo successore Petri extitisset, quemadmodum de primo successore Jacobi Hierosolymitanî, & Marci Alexandriae, & ipsius Petri Antiochiae nulla unquam fuit questio.

Quia verò in Romana Ecclesiâ, post Petri obitum sancta contentio ex humilitate nata est, & unus fuit, & alter esse debuit primus successor Petri, inde nonnulla obscuritas in hanc successionem invenienda est. Atque ex his conciliari possunt auctores qui aut Clementem Lino, aut

C

Linum Clementi anteponunt. Siquidem Irenæus, Eusebius, Epiphanius, Optatus, Augustinus, Hieronymus, dum asserunt Petro Linum proximè successisse, verum asserunt; sed non negant id factum esse, quia Clemens episcopatum illum recusa-
verat. Porro Tertullianus, Hieronymus, Ruffinus, & ceteri qui Clementem à Petro successorem relictum esse scribunt, rem veram narrant; sed nec ipsi negant, Clementem eo tempore sède in accipere no-
nuisse. Hæc Bellarminus. Ad Auctores porro ab eo citatos, qui Petro Cle-
mentem successisse dicunt, accedit Be-
da lib. 2. Hist. Anglorum, cap. 4. Ma-
rianus Scotus ad annum Neronis
x i v. Hugo de S. Victore in mysticâ
Arcæ Noë descriptione, & his omni-
bus antiquior Eucherius ad Valeria-
num: Clemens, inquit, vetustâ prosapiâ
Senotorum, atque etiam ex stirpe Cæsa-
rum, omni scientiâ refertus, omniumque
liberalium artium peritissimus, ad hanc
iustorum viam transiit, itaque etiam in

OPUSCULUM I. 35

cā excellentiā efflouit, ut Principis quoque Apostolorum successor extiterit.

Franciscus Turrianus lib. 2. pro epistolis Pontificum adversūs Magdeburgenses, cap. 10. Clemens, inquit, electus & ordinatus est Episcopus Romanus ab ipso Petro, cum jam passio ejus instaret. Unde quia Cletus cum Lino & post Linum Petri in eodem Pontificatu administrando adjutor fuerat, quā ratione Clemens successit Lino, eādem successit & Cleto. Lino verò successit, quia Episcopatum Romanum, quem Linus tanquam adjutor Petri, cum proprio Episcopo, id est, cum ipso Petro gubernabat, idem Clemens tanquam proprius ac principalis Episcopus suscepit. Simili ratione successit Cleto: nihil enim differunt nisi quod Linus vivente adhuc Petro mortuus est, Cletus verò non. Ex quo factum est ut Clementem alii secundum post Petrum, alii tertium, alii quartum numerent: sintque quodammodo omnia vera, si rationes succedendi distinguantur. Est enim

C ij

Clemens, scilicet secundus post Petrum; ut principalis: tertius, ut successor Lini; quartus, ut successor Cleti, qui post mortem Lini fuit quoque Petri adjutor, cui successit ut principalis Clemens. Sic profitetur Turrianus fuisse quidem Petrum, Linum, Cletum, & Clementem omnes Episcopos Romanos: sed solùm Petrum & Clementem summos Pontifices, sive Universalis Ecclesiæ Papas; Linum porrè & Cletum fuisse dumtaxat illorum adjutores. Idipsum expressè docet Hugo Flaviniacensis in Chronico suo: nempe ex illâ Joannis tertii Papæ epistolâ ad Episcopos Galliæ & Germaniæ, quam Baronius & plerique alii eruditi confitam esse non uno argümento probant.

Hæc si dixerimus, expeditum habebimus nostrum Areopagitam, quem sub Petri & Pauli martyrium Clemens in Gallias destinari. Sed amplectimur communiorē & saniorem sententiam, quæ Linum & Cletum

summos Ecclesiæ Pontifices agnoscit, præsertim propter illa verba Canonis Missæ antiquissimi, *Lini*, *Cleti*, *Clementis*, & Damasi auctoritatem in libro de Romanis Pontificibus: potius verò citato Bellarmino adhæremus, asserimusque missum in Gallias Dionysium Areopagitam, cùm abdicato priore suo episcopatu Atheniensi Romanam advenisset haud multò post passionem Apostolorum Petri & Pauli, quos ille (ut putabat) adhuc superstites, officii causâ visurus, eò se contulerat anno æræ vulgaris 65. vel 66. vigente nimirūm sanctâ illâ contentione inter Clementem, quem summum Pontificem Petrus dixerat, & Linum, in quem Clemens id oneris ac dignitatis rejiciebat.

Hanc verò piam contentionem satis diu viguisse, ac eâ stante Clementem summi Pontificis auctoritate usum, suadent gravissimorum & vetustissimorum, quæ protulimus, Scriptorum

C iii

38 *De S. Dionysii ætate.*

testimonia, primum à Petro Clementem Petri cathedralm obtinuisse asserentium. Dum enim Clemens supremam illam ac solitariam Christi in terris Vicarii dignitatem in Linum derivare conaretur, famâ interim vulgante, à Petro ipso morti proximo dictum esse Clementem illi successorem, vix erat qui ex momento Petri in crucem sublati non cum unicum Christi in terris Vicarium agnosceret, quâlibet ille id fastigii à se avertiret, & in Linum transferre moliretur. Romam ergo sub id tempus perveniens Dionysius Clementem ut Papam salutavit, atque ab eo missionem in Gallias accepit. Instabis: Non debebat Clemens suâ voluntate abdicatus pro Papâ se gerere. Fateor: Sed Lino Papatum à se amoliente, & in Clementem retorquente, vel hoc ipso stabat Clemens in suo jure; ita ut quod ipse Petri suffragio sibi vindicare nollet, Lini indulgentiâ & quasi delegatione

OPUSCULUM I. 39

præ se ferre cogeretur. Sic ergo Dionysium in Gallias emisit, sive ut Papæ constitutus à Petro, necdum planè abdicatus, sive ut à Lino post suam abdicationem delegatus, & quasi pro Papâ se gerere jussus. Frustrà igitur quis objecerit haud legitimam fuisse Dionysii missionem illam, cùm sic & Clementis & Lini ipsius auctoritate niteretur.

Deinde si Polycarpo Smyrnensi Irenæum in Gallias, Christi fidem propagaturum, emittere licuit, cur non potuerit Clemens tanquam Christi vel Apostolorum discipulus, Dionysium in Gallias prædicandi causâ Evangelii destinare? Nunc tandem quod ad ecclesiasticorum dogmatum fidem gravioris momenti est, suos Dionysio libros vindicare aggrediamur. Hi sunt vulgati, & in omnium manibus.

40 De S. Dionysii ætate.

De cælesti Hierarchiâ.

De ecclesiasticâ Hierarchiâ

De divinis Nominibus.

De mysticâ Theologiâ.

Epistolæ decem.

Ad Caium Monachum quatuor.

Ad Dorotheum Ministrum una.

Ad Sosipatrum Sacerdotem una.

Ad Polycarpum Antistitem una.

Ad Demophilum Monachum una.

Ad Titum Episcopum una.

Ad Joannem Apostolum & Evangelistam una.

Bipartitus est illorum cuneus, qui
Dionysio Areopagitæ vulgo adscripta
Opera ipsi abjudicarunt. Primi fuere
hæretici, qui cum cernerent præcipua
catholicæ fidei dogmata, à quibus illi
aberrarunt, his Areopagitæ libris sic
stabiliri, ut à veterum Patrum nemine
alio firmius aut evidenter; eò maxi-
mè spectarunt ut populis persuade-
rent, illos esse recentioris cujuspiam
viri creduli commentarios, ad conci-

} Libri fini
guli Ti-
northeo
in scripti
omnes.

O P U S C U L U M I . 41

liandam eis fidem, falsò Areopagitæ titulo prænotatos. Tenebriones hos abunde confutarunt inter alios Martinus Debrio in Vindiciis Areopagiticis, Petrus Lansselius in Disputatione Apologeticâ de S. Dionysio ejusque scriptis, & Petrus Halloix de vitâ & Operibus S. Dionysii, quæstione secundâ. Sic autem illorum insultus retuderunt, ut supervacaneum putem actum agere.

Classis altera est orthodoxorum, inter quos famam tulit Joannes Morinus, qui citatis Areopagiticis superstes fuit, & quasi post acceptam cladem reparatis copiis pugnam redintegravit. Hic parte secundâ de sacris ordinationibus, primis sex capitibus; *Certissimum est*, inquit, *istius viri*, *qui cunque ille sit*, *Opera per hæreticos orbi Christiano primum innotuisse*: *hæreticos his usos*, *ut hæresim suam defendarent*. Ideò, *ut illis certior & angustior accederet auctoritas*, *auctori nomen Areopagita*

42 De S. Dionysii &ate.

primos indidisse. Catholicos autem eorum
Operum anteà insolentes & ignaros ea
tum repudiasse, causatos personam fætum-
que supposita esse. Tum numero xi. sub-
dit: Pauplatim tamen Catholici librorum
istorum lectioni diligenter incumbentes,
eorum soliditatem in fide, sensumque
absolute catholicum admirati, tandem
eos amplexi sunt, & lati, Areopagite
nomen auctori continuarunt. Et post pau-
cos versus: Hunc è manibus heretico-
rum excussum sibi vendicarunt, & ex
iis varia testimonia in fidei catholicae con-
firmationem, velut ex armamentario in-
structissimo deprompsierunt, ut sape fecit
Martinus I. Papa, & ante eum Sophra-
nius Patriarcha Hierosolymitanus, ut
ipse ibidem testatur, & post eum saepius
Concilium sextum generale. Primus Dio-
nysum cum elogio citasse legitur S. Gre-
gorius Papi homiliâ xxxiv. in Evange-
lia: Fertur vero Dionysius Areopagita,
antiquus videlicet & venerabilis Pater,
&c. In hac certè homiliâ quæ refert

OPUSCULUM I. 43

S. Gregorius de novem ordinibus Angelorum, deque illorum officiis ad Ecclesiæ totius administrationem , non omnia hausisse potuit ex Pauli Apostoli Epistolis, aliisve alterutrius Testamenti locis : nec dubium quin ea ex Dionysii cœlesti Hierarchiâ depromperit ; qui nimirum Pauli magistri sui , in tertium cælum & in paradisum rapti , secretorum conscius , (ut observat Michaël Syngelus) angelica ista vel ex ejus ore exceperit , vel etiam ipse Deo revelante cognoverit , quæ apud scholasticos æquè ac mysticos tantâ in veneratione sunt.

Age igitur, arcem ipsam difficultatis invadamus. Vulgatorum Dionysii Areopagitæ nomine scriptorum qui- eunque est auctor , is epistolâ septimâ quæ est ad Polycarpum , afferit , se dum esset juxta Heliopolim , observasse cum Apollophane mirabile illud Solis deliquum , quod præter naturæ leges Christo de cruce pendente evenit.

44 *De S. Dionysii ætate.*

Se Pauli Apostoli & Hierothei discipulum profitetur , non uno loco , præsertim verò cap. 2. & 3. de divinis Nominibus. Eodem capite 3. Timotheo narrat se beatissimæ Dei parentis Virginis exequiis interfuisse cum Jacobo fratre Domini , & Petro Theologorum antiquissimâ summitate , & eximio præceptore suo Hierotheo , qui cæteris omnibus sacris laudatoribus antecellebat , totus excedens , totus se deserens , rerumque quas laudabat , confortium patiens , & ab omnibus à quibus audiebatur ac videbatur , tam notis quàm ignotis , divino numine afflatus , divinusque planè laudator censebatur. Epistolâ x. ad Joannem Apostolum , monet se Deo revelante agnovisse , brevè illum è Pathmos insulæ ergastulo solvendum , & in Asiam rediturum , ubi mutuis adhuc frui possent alloquiis.

De Hierotheo tamen sic agit Morinus ut de homine fabuloso ; unde

& in ejus laudatorem Dionysium ita
insultat: *Quis præterea est iste apud eum*
solum, tam famosus Hierotheus ipsius
præceptor, cujus longè sèpius meminit,
& multò evidenter, quam sancti Pauli?
Qui tam multis & admirabiles Theolo-
gicæ libros composuit; quos sanctus Thi-
mothecus non capiebat, ipse Dionysius vix
caperet: de quo tamen, & ejus libris a-
pus auctores ecclesiasticos nulla mentio,
nulla umbra, nulla suspicio. Dionysii
Opera post annos à nato Christo quingen-
tos publicantibus hereticis Eutychianis
orbi Christiano primùm innotuerunt. At
præclara ista Hierothei Opera hactenus in
tenebris delitescunt: nomen ipsum hacte-
nus incognitum, sola Dionysii narratio-
ne notum. Nulli Catholici, nulli heretici
illius unquam meminerunt. Stylus tamen
magistri, stylo discipuli simillimus, ut ex
pauculis, quæ ab eo refert Dionysius,
evidenter colligitur: ovum ovo, lac lacti
vix similius; ita ut videantur in eodem
ludo instituti. His dictis Morinus velut

46 De S. Dionysii ætate.

arma abjiciens sic concludit : *Quum*
igitur tanta tamque perplexa sint diffi-
cultates in afferendâ huic Auctori summa
antiquitate christianâ, rem in medio re-
linquamus. Unusquisque per nos de hac
questione, ut libuerit, opinetur. At ego
sic hominem aggredior : Fateris, Mo-
rine, istum, quicunque est, qui ma-
gistri sui Hierothei meminit, qui in
morte Christi Salvatoris, Solis eclipsim
prodigiosam à se observatam affirmat,
virum fuisse solidæ fidei, & sen-
sûs absolute catholici ; Martino I.
Papæ, Sophronio Patriarchæ Hie-
rosolymitano, Concilio sexto genera-
li, & Gregorio Magno Papæ in primis
probatum. Addo ego : Si non ipse est
Areopagita, mendax est, impostor est,
superbus est, hypocrita est, & sacrile-
gæ simulationis reus, adeoque probis
omnibus execrandus. Quis talem ac
tantum virum (ait vir doctissimus Leo-
nardus Lessius datâ ad Lansfeliū e-
nistolâ) credat tam putidè voluisse men-

OPUSCULUM I. 47

tiri, & tam absurdâ hypocrisi, false
quadam specie antiquitatis, & apostolice
consuetudinis mundo imposturam facere?
Non cadunt ista in virum probum, &
sancti mentis; multò minus in sapienti-
serum & sanctissimum.

Mirum est autem, fictitium hominem
putari à Morino Hierotheum, quem
memorant coluntque Græci, Romani,
Hispani ad quartam diem Octobris.
Vitam ejus scripsit Petrus Halloix in
primi sæculi Patribus; multa de eo
Martyrologium Hispanicum Tamayi
Salazar, & Bivarius in Chronicon
Dextri: apud quos plurima reperies
de ejus natali solo, episcopatu Segobiensi,
rebus gestis, & sacrī reliquiis.
Quod tamen ibi leges, fuisse illum
Episcopum Athenis ante Dionysium
Areopagitam, qui eo magistro glo-
riatur, sic intellige; fuisse illum Athe-
nis creatum Episcopum, non titulo,
sed charactere; qua ratione complures
Presbyteros primis Ecclesiæ sæculis

48 *De S. Dionysii ætate.*

fuisse ordine & charactere , non titu-
lo Episcopos , ex Hieronymo & ex
Paulo ipso Apostolo alibi docuimus.
Ut sit fides beato Michaëli Syngelo
Hierosolymitano , qui in elogio S. Dio-
nysii , illum asserit à Paulo Apostolo
primum Atheniensibus fuisse Episco-
pum consecratum. Quæ porrò Hiero-
thei scripta , nec Timotheum , nec se-
ipsum sat̄ capere affirmat Dionysius,
ne dubita quin ea fuerint de mysticæ
Theologiæ arcanis , quæ Hierotheus
patiens divina , ex propriâ experientiâ
contexuerit. Quæ quām sublimia fue-
rint , & supra multorum etiam Theo-
logorum captum , intelliges ex hujus
argumenti tractatibus à Blosio , à Joan-
ne de Cruce , & à sanctâ Virgine Te-
resiâ conscriptis ; ut de cæteris ta-
ceam.

Sufficere posset ad vindicandos A-
reopagitæ libros suos unum hoc argu-
mentum , cuius vim nemo adversario-
rum unquam eludet : alterum haud
impru-

OPUSCULUM I. 49

imprudenter attigit Petrus Halloix in suo Dionysio, quæstione 2. argumen-
to quinto. *Non est, inquit, divini mo-
ris, nec æternæ illius providentiae, opera
vana & fictis mendaciis plena, veris or-
nare & cohonestare miraculis. Areopagi-
te opera, cum variis infirmitatibus in-
tanti viri honorem applicarentur, multis
divinitus honestata sunt miraculis, ut ca-
pite xxx. Vitæ attigi. Quare, signum est
fatis evidens & luculentum, ejus esse illa
opera, cuius in honorem ea patrata sunt.
Scio reponi posse, mirabiles ejusmodi
eventus; fidei potius precantium tri-
bui solere quam sacrorum pignorum
veritati. Aliam admoveo machinam,
magnum virorum auctoritatem, qui
Dionysii, de quibus agimus libros, quin
legitimi essent Areogagitaæ partus, mi-
nimè dubitarunt.*

Ex hoc testium innumerabili cœtu
duos omnium instar in rem nostram
voco, Thomam Aquinatem, & Fran-
ciscum Suarezium. Ille verè Angeli-

D

50 De S. Dionysii ætate.

cus Doctor Summam suam Theologicam , aliisque opera sua scholaistica magnam partem ex Dionysii libris contexuit , ut uno ferè oculi motu intueris in serie locorum quæ ex iis S. Thomas citavit , quam proponit Baltazar Corderius in Prolegomenis tomī prioris ejus operum , observatio ne generali duodecimā , quam sic or ditur : *Juvabit etiam non parūm ad pleniorem S. Dionysii intelligentiam , scire loca quæ D. Thomas ex ipso citat , ut si cut Doctor Angelicus ex illo Sole magnum Sapientiæ lumen accepit , ita vicissim luminis ejusdem radios ad captum nostrum aptè distributos , hierarchico ritu ad nos transfundat . Sic verò concludit post accuratam non tantūm librorum , sed etiam capitum singulorum recensio nem , ex quibus hausit magnus Doctor : Ex his , aliisque locis quæ me effugerunt , facile patet , Angelicum Doctorem totam ferè doctrinam Theologicam ex purissimis Dionysii fontibus haussisse ; cum vix ulla*

OPUSCULUM I. 51

fit periodus, è quâ non ipse tanquam apis argumentosa Theologicum succum extraxerit, & in Summam, veluti quoddam alveare, pluribus quæstionibus articulisque seu cellulis, Theologico melle servando distinctum redegerit.

Porrò Suarez, de quo dubitatum doctiōne esset, an sanctior; de quo sāpē quæsitum an xvi nostri dicendus habendūsque esset Thomas Aquinas, an verò Augustinus: ille in p̄fatio-ne tomi sui de Angelis, cavendos admonet qui Dionysio Areopagitæ libros suos abrogare contendunt. Hic ego quæsierim ex Hypercriticis nostris, satisne prudenter in his summis viris discernendæ librorum ætatis pruden-tiam desiderent, atque an modestè sa-tis eos imperitiæ notare audeant. Nunc Morini quædam objecta diluamus.

I. Certissimum est, inquit, istius virti, quicumque ille sit, Opera per hæreticos orbi Christiano primū innotuisse. Hoc verò nos falsissimum esse contendi-

D ij

52 De S. Dionysii ætate.

mus : nota enim fuerunt nonnullis ab ipso Dionysii auctoris ævo ; quamvis primis Ecclesiæ sæculis in vulgi usus emissa non fuerint, ipsius videlicet auctoris cautione, quam aperuit cap. I. de Ecclesiasticâ Hierarchiâ, capite I. de divinis nominibus, & capite I. de mysticâ Theologiâ. Hujus consilii ratio fuit, quia cum priscis illis temporibus laborandum esset in propagandâ fide, ac stabiliendis mysteriis ad salutem necessariis; putâ de Dei unitate in essentiâ, & Trinitate in personis, de Christi Incarnatione, Passione, Resurrectione, & Ascensione, de præceptis caritatis erga Deum & proximum, de petendis in oratione Dominicâ; (ex quibus ferè constat illud quod pueris & rudibus tradi solet doctrinæ christianæ compendium) non erant oneranda neophytorum ingenia tot illis arcanis, quæ libris Dionysianis continentur. Et hoc ipsum videntur spectasse Origenes, Eusebius, Hie-

OPUSCULUM I. 53

ronymus , aliisque primorum quatuor Ecclesiæ sacerdorum Patres , ut consuli-
to ab iis memorandis abstinerent quæ
ad vulgi usum nollent traduci . Hinc
raris exemplarium : quam etiam au-
xisse creditur extenorū Philosopho-
rum , Platonis , Philonis , aliorūque
mundi sapientum invidiā , qui Diony-
sianis sententiis velut propriis passim
usi , fontes ipsos unde hauserant , obli-
mare atque extinguere studuerunt .
Alioqui dubium non est , quin Diony-
sii opera norit Chrysostomus , qui
eum πετνον τε & παντας , hoc est , volu-
crem cæli appellavit , teste Anastasio
in Epistolâ ad Carolum Calvum : &
plurimæ exstant sententiæ Gregori
Nazianzeni , Clementis Alexandrini ,
aliorūque Patrum , qui primis qua-
tuor à Christo sacerulis floruerunt , quas
ad gustum Dionysii Areopagitæ descri-
ptas esse prudentissimus quisque agno-
scit . Has collegere plurimas Marti-
nus Delrio in Areopagiticis , & Petrus

D iii

54 *De S. Dionysii ætate.*

Haliox in suo Dionysio : quibus ad-
das per me licet Joannem Pearson Pre-
sbyterum Anglum in Vindiciis Episto-
larum S. Ignatii , adversus Joannem
Dallæum, parte 1. cap. 10. ubi vulgato-
rum Dionysii Operum auctorem, quar-
to post Christum sæculo , & postremis
Eusebii Cæsariensis temporibus scri-
psisse contendit, alioqui probrosâ pseu-
do-Dionysii appellatione abusus.

2. Sed instat Morinus capite illo
primo , numero vii. Antiquissimum,
ait , monumentum ecclesiasticum in
quo Dionysii Areopagitæ , & Operuni
ejus diserta fit mentio , habetur to-
mo 2. Conciliorum , in collatione Con-
stantinopoli in Justiniani Imperatoris
palatio facta anno 532. inter catholicos
& hæreticos Severianos , sive Acepha-
los. Utrosque Constantinopolim ac-
cessiverat Imperator , ut collatione
habitâ experiretur , an mutua concor-
dia inter eos conciliari posset. Epi-
scopi quinque catholici aderant cum

OPUSCULUM I. 55

Presbyteris septem : Acephali verò Episcopi sex, quos nonnulli Presbyteri & Monachi comitabantur. In collatione secundæ diei sic Catholici objicientibus hæreticis respondent : *Quod autem prius dici debuit, hoc in ultimo dicimus.* Illa enim testimonia quæ vos Dionysii Areopagitæ dicitis, unde potestis ostendere vera esse sicut suspicamini ? Si enim ejus erant, non potuissent latere beatum Cyrillum. *Quid autem de beato Cyrillo dico ? quando & beatus Athanasius,* si pro certo scisset ejus fuisse, ante omnia in Niceno Concilio, de consubstantiali Trinitate eadem testimonia protulisset adversus Arrii diversæ substantiæ blasphemias. Si autem nullus ex antiquis eorum meminit, unde nunc potestis ostendere quia illius sint, nescio. Ad hæc referto ; quid mirum si ignoti fuerunt libri Dionysii Areopagitæ quinque illis Episcopis & septem Presbyteris in Justiniani palatium evocatis anno 532. cùm illi ob causas quas di-

D iiiij

ximus, vix ullis in Bibliothecis expositi essent? Athanasio autem & Cyriollo sat̄is fuit, Arrianos aliosque sui temporis hæreticos ex Scripturis sacris confutare; præfertim cùm illo adhuc tempore Opera Dionysii nondum publico satis probata essent.

3. Urget Morinus: Citat passim Dionysius omnes Joannis Evangelistæ libros, adeoque Apocalypsim, quam constat receptam non fuisse inter Scripturas canonicas ante Concilium Laodicenum, nec ante Gregorium Nazianzenum, nec ante Amphiliochium, aut ab aliis Græcis, ut testatur Hieronymus in epistolâ 129. ad Dardanum. Esto: quid mirum si Dionysio Joannis Apostoli æqualis sui, & amicitiâ sibi conjunctissimi Opera nota fuere, & probata, quæ deinde pedetentim vulgo innotuere?

4. Pergit Morinus: Ante Concilium Nicænum *ouïas* ab hypostasi non distinxere Patres. Respondeo: His ocu-

OPUSCULUM I. 57

latior Dionysius distinguendam cognovit tertio ante Nicenam Synodum saeculo.

5. Milleniariorum sententiam improbat Dionysius Hierarchiæ Ecclesiasticæ capite 7. hujus auctorem perstringens Papiam Episcopum Hierapolitanum. (ut censet hunc locum exponens Maximus) Testatur autem Papias apud Eusebium lib. 3. Ecclesiasticæ historiæ, capite ultimo, neminem Apostolorum sc unquam vidisse. Fortasse autem vidit Papias Dionysium Areopagitam qui omnibus Apostolis superstes fuit. Utut sit, Papiæ non meminit Dionysius, sed tantum erroris Milleniariorum, cuius origo non à Papiâ sed ab ipso Apocalypsis capite vigesimo male intellecto, & secundum litteræ corticem; non, ut oportuit, secundum verum & mysticum sensum accepto repetenda est.

6. Capite ultimo libri de Hierarchiâ Ecclesiasticâ, dicit auctor se tenere de

§8 De S. Dionysii ætate.

baptismo infantium quod divini, inquit,
noſtri Pontifices ab antiqua traditione
mysticè edocti ad nos usque produxerunt.
Non conveniunt hæc verba (ut putat
Morinus) Apostolicorum temporum
viro. Conveniunt porrò, ut opinor,
maximè, & præfertim Dionysio ma-
crobio; qui, ut ostendimus, septuagin-
ta annos in laboribus Apostolicis exe-
git. Quis verò nescit, longum & bre-
ve, antiquum & recens, novum & ve-
nus comparatè dici; idemque esse uni
vetus, quod alteri novum? Antiquus
erat Dionysius comparatè ad sequen-
tium sæculorum viros; Dionysio ta-
nen antiqua erat traditio quæ ab Apo-
tolis manaverat, aut ab aliis Christi
discipulis qui Christo convixerant, &
qui plerique, ac fortasse omnes, tum
cum hæc ille scriberet, è vivis erepti
ad superos evolarant.

7. Quæ de Monachis scripsit Dio-
nysius, frustrà contendit Morinus pri-
mo Ecclesiæ sæculo non convenire,

OPUSCULUM I. 59

ut intelliges ex Balthazare Corderio,
& ex auctoribus ab eo citatis annota-
tione in caput sextum de Hierarchiâ
Ecclesiasticâ.

8. Restat difficultas, quam sic pro-
ponit Morinus parte illâ secundâ de
ordinationibus, cap. 5. num. 1. Refert
Dionysius capite 4. de divinis nomini-
bus, testimonium ex epistolâ S. Ignatii
ad Romanos, cùm ad martyrium ducere-
tur, scribentis. At librum de divinis na-
minibus dedicat *Dionysius* S. Timotheo
Ephesiorum Episcopo. Vivebat igitur Ti-
motheus post Ignatii epistolam ad Roma-
nos missam. Verum ex eodem Ignatio
scribente ad Philadelphios constat Timo-
theum, cùm Ignatius ad Romanos scri-
beret, defunctum fuisse. Constat præter-
ea ex epistolâ ejusdem Ignatii ad Ephe-
sios, Onesimum Timotheo successisse. Ita-
que scribit *Dionysius* Timotheo, longo
tempore post Timothei mortem.

Ad hanc objectionem respondet S.
Maximus, hoc testimonium à Diony.

60 *De S. Dionysii ætate.*

sio non esse allegatum ; sed cùm ab aliquo minùs perito ad marginem annotatum fuisset , postea in textum à margine irrepsisse. Id ipsum affirmat Petrus Halloix quæstione 2. & 3. de Operibus S.Dionysii. Ubi etiam multis refellit & Dextrum , & Bivarium , qui Timotheum , ad quem scribit Dionysius , Marcellum interpretati sunt. Censuit Cardinalis Baronius Timotheum illum non esse Ephesiorum notissimum Episcopum , sed alium quempiam ejusdem nominis. Urget autem Morinus , Timotheum illum , quavis Episcopum , sæpe à Dionysio filium nuncupari : *quod certè , inquit , absurdum est , & ab usu ecclesiastico , & à rectâ ratione maximè alienum.*

Quicquid autem sit de illo Ignatii loco , *amor meus crucifixus est* , sive fit Dionysii ipsius , sive à glossatore in ejus textum insertus , aliam ineo viam , quâ his difficultatibus me expediam , quam & sequitur & multis probat

OPUSCULUM I. 61

Petrus Halloix. Experimur nos qui scribendis libris incumbimus, subinde illos à nobis retractari, & iis interpolari adjectiōibus quæ illi tempori non conveniunt quo primū eos scribere aggressi sumus. Quod cùm etiam junioribus certum sit contingere, quanto magis in Dionysio admittendum est, quem ex Michaële Syngelo suprà ostendimus, annos admodum septuaginta quā scribendis ad bonum publicum libris; quā excursionibus in diversas provincias, aliisque Apostolicis laboribus exegisse. Fuisse autem Timotheum timidioris ingenii, & aetate juniores Dionysio, eoque *nātā tō πρέπον filium*, ab eo subinde appellatum, scitè admonet Petrus Halloix, præsertim quæstione illâ tertiâ de vitâ & Operibus S. Dionysii, §. Secundum argumentum, ubi hæc habet: *Iam autem Timotheus respectu Dionysii erat admodum juvenis, quippe qui Neronis tempore vocetur adolescens, & ad quem*

62 De S. Dionysii ætate.

Scribens Paulus dicat : Nemo adolescen-
tiam tuam contemnat. tūm autem Dio-
nysius duplam circiter illius ætatem exe-
gerat. Valet porrò hæc observatio,
etiam ad id quod opponit Morinus ci-
tare Dionysium nonnulla ex Apocalyp-
si, & ex Evangelio Joannis, & alia
quædam proferre, vivente adhuc Ti-
motheo nondum scripta, aut nondum
promulgata. Hæc nimirum post mor-
tem Timothei scriptis suis illigavit
Dionysius, multis annis ei superstes,
cùm Opera sua subinde recognosce-
ret.

